

## Правові аспекти роботи турагентства з надання послуг на території зони відчуження

**Чорнобильська зона стає найпопулярнішим напрямком серед іноземних туристів, які відвідують Україну. Про це свідчить статистика уряду та туристичних операторів.** Протягом 2019 р. Чорнобильську зону відвідали понад 107 тис. туристів, що на 44 тис. більше, ніж за аналогічний період минулого року, що є абсолютним туристичним рекордом зони. Як повідомляють у Державному агентстві з управління зоною відчуження, майже 80 % відвідувачів приїхали з-за кордону. Серед іноземних держав рекордсменами стали Велика Британія (15738), Польща (9378), Німеччина (7826), США (5580) та Чехія (4063). Українців серед гостей зони цього року також було чимало – 22468 осіб. Головна причина підвищеного інтересу – це вихід серіалу НВО «Чорнобиль», який розповідає про аварію в 1986 році і наслідки її ліквідації. За версією популярного сайту про кінематограф IMDb, навесні стрічка очолила рейтинг найкращих серіалів світу.

Найбільше туристів цікавлять місто Прип'ять, саркофаг четвертого енергоблока ЧАЕС, а також секретний радар радянських часів – Дуга-1. Проте у Міністерстві захисту довкілля та природних ресурсів України впевнені, що потенціал Чорнобильської зони більший за традиційні місця туристичного маршруту. За словами директора з науки та розвитку компанії «Чорнобиль-тур» Сергія Мирного, інфраструктуру треба розвивати і в Чорнобилі, і в прилеглих районах. З 1 червня 2020 р. діє один маршрут, розрахований на один день, – село Залісся, міста Чорнобиль та Прип'ять, об'єкт "Чорнобиль-2", село Копачі й оглядовий майданчик ЧАЕС. Крім того, є обмеження щодо кількості людей у групі, а саме не більше 10 осіб. Проте Державне агентство України з управління зоною відчуження днями оголосило, що кількість маршрутів 30-кілометровою зоною невдовзі зросте до 21. Йдеться про 13 наземних, 5 водних та 3 повітряні можливості відвідати Чорнобильську зону. Наприклад, природу території можна буде побачити під час турів річками Прип'ять та Уж.

Дозвіл на провадження окремих видів діяльності на території зони відчуження і зони безумовного (обов'язкового) відселення надає Державне агентство України з управління зоною відчуження (ДАЗВ), що передбачено ст.12 Закону «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» №791а-ХІІ від 27.02.1991. Суб'єктом туристичного бізнесу подається заява за формою, встановленою Порядком видачі спеціальних дозволів на провадження окремих видів діяльності на території зони відчуження і зони безумовного (обов'язкового) відселення, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2000 р. N 1869.

До складу ДАЗВ входить ДП «Центр організаційно-технічного і інформаційного забезпечення управління зоною відчуження» (ДП «ЦОТІЗ»), яке забезпечує на території зони відчуження прийом та інформаційний супровід іноземних, українських груп відвідувачів, та окремих громадян, які прибувають до зони відчуження з пізнавальною метою. ДП «ЦОТІЗ» забезпечує оформлення електронних квитків для відвідування зони відчуження <https://solaris.testmticket.in.ua>.

Державне агентство України з управління зоною відчуження спростило процедуру для ведення туристичної діяльності. Зокрема, скасували необхідність отримання спеціальних дозволів.

Тепер для початку діяльності з надання туристичних послуг у Чорнобильській зоні достатньо укласти три договори:

- з ДП «Центр організаційно-технічного і інформаційного забезпечення управління зоною відчуження» про надання послуг щодо підготовки програми перебування та організації відвідування зони відчуження та зони безумовного (обов'язкового) відселення з пізнавальною метою.

- з ТОВ «РК Проект» на проведення індивідуального дозиметричного контролю зовнішнього опромінення відвідувачів під час перебування в зоні відчуження і зоні безумовного (обов'язкового) відселення.

- з ДСП «Екоцентр» про надання послуг з прямого радіаційно-дозиметричного контролю автотранспорту.

У липні 2019 р. в Офісі президента створено робочу групу щодо покращення туристичної привабливості зони відчуження. Результатом роботи групи став указ Президента № 512/2019 «Про деякі питання розвитку територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 10 липня 2019 р. В робочій групі розроблено положення, які усувають штучно створену монополію діяльності певних туристичних операторів.

Таким чином, чорнобильський туризм сьогодні стає незаперечним фактом, який необхідно перетворити на позитивний чинник сприяння зацікавленості світу Україною, чому сприятиме конкуренція між туристичними підприємствами, що працюють в зоні відчуження.